

матеріального і морального стимулювання праці підлеглих, сприяла господарсько-економічному розвитку довірених їм колективних господарств й стимулювала зацікавленість колгоспників у кінцевому результаті своєї праці. Тому більшість таких керівників не тільки обіймали займані посади на протязі багатьох років, а інколи, навіть і десятиліть, вони вивели свої господарства у передові, досягли високих виробничих показників, розбудували інфраструктуру підлеглих їм сіл та постійно впроваджували у своє сільськогосподарське виробництво нові технології. Слава про їх трудові здобутки рознеслася на всю Україну. Держава високо оцінила працю цих людей, нагородивши найвищими державними нагородами та присвоївши декому з них високі державні звання.

Список використаної літератури:

1. Нікілев О.Ф. Виробнича інтелігенція українського села: творення соціальної верстви (середина 40-х – середина 60-х рр. XX ст.) / О.Ф. Нікілев. : Моногр. – Д. : Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2004. – 208 с.
2. Історія селянства Української РСР. В 2-х т. - Т. 2. - К.: Наукова думка, 1967. - 534 с.
3. Лубко І.М. Спроби аграрних перетворень М. Хрушова та їх вплив на українське село (1953-1964 рр.) / І.М. Лубко. Автореф. канд. іст. наук. - Черкаси, 2002. - 22 с.
4. Бушин М.І. Черкаський край в особах. 1941-2001. Керівники обласних організацій, закладів та установ / М.І. Бушин, С.П. Єрмілов. – Черкаси : Вид-во «Черкаський ЦНТЕІ», 2005. – 506 с. : портр.
5. Центральний державний архів громадських об'єднань України (ЦДАГО України). Ф. 1. - Оп. 30. Спр. 707, арк. 176.
6. ЦДАГО України. Ф. 1. - Оп. 31. Спр. 1692, арк. 27.
7. ЦДАГО України. Ф. 1. - Оп. 8. Спр. 2354, арк. 34.
8. ЦДАГО України. Ф. 1 - Оп. 24. Спр. 2905, арк. 5.
9. Державний архів Черкаської області (Держархів Черкаської обл.), ф. Р-4619, оп. 1, спр. 84. - 89 с.
10. КПРС в резолюціях і рішеннях з'їздів, конференцій і пленумів ЦК. 1898-1971. Видання 8-е, доповн. і виправл. - Т. 6 (1941-1954). - К.: Політвидав України, 1980. - 523 с.
11. Держархів Черкаської обл., ф. Р-1577, оп. 1, спр. 393. - 23 с.
12. Тулуман Я. Як ми виростили по 70 ц кукурудзи на га / Я. Тулуман. Радянська Україна, 1955. - №20. - С. 2.

Науковий керівник: д.і.н., завідувач кафедри археології та спеціальних галузей історичної науки, академік УІА, професор Морозов А. Г.

Д. С. Пацян

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

РЕЄНТ ОЛЕКСАНДР ПЕТРОВИЧ: ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ТА НАУКОВИЙ ДОРОБОК

Реєнт Олександр Петрович – доктор історичних наук, професор, член–кореспондент Національної Академії Наук України, заступник директора Інституту історії України Національної Академії Наук України, голова Національної спілки краєзнавців України. Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат премії Національної Академії Наук України імені М.І.Костомарова, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, лауреат премії імені Дмитра Яворницького, член Національної спілки журналістів України. Почесний доктор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника[3].

Народився 10 травня 1949 року в селі Дяківці Літинського району Вінницької області. У 1975 році закінчив Київський державний педагогічний інститут імені О. М. Горького. 1974-1977 рр. – на комсомольській роботі, очолював студентський будівельний загін «Славутич», що виконував роботи в Казахстані. У 1977 вступив до аспірантури Інституту історії Академії Наук УРСР. З 1980 – молодший науковий співробітник Інституту історії АН УРСР. У 1981 році захистив кандидатської дисертації «Робітничий клас радянської України на завершальному етапі громадянської війни (1920 р.)»[4].

За вагомий особистий внесок у розвиток краєзнавства, збереження національної історико-культурної спадщини присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України» (1997). Український історик, краєзнавець та педагог Олександр Реєнт народився і

виріс у селі Дяківці на Вінниччині. З дитинства цікавився взаємозв'язком давніх подій, тож для навчання обрав історичний факультет. Закінчив Київський державний педагогічний інститут ім. О.М. Горького, отримав значок ЦК ВЛКСМ «За відмінне навчання» та рекомендацію до аспірантури. О. П. Реєнт був активним учасником студентського життя: очолював будівельний студентський загін «Славутич» у Казахстані, керував інститутською групою молоді під час педагогічної практики у Німецькій демократичній республіці [1].

У 1974-1977 рр. виконував обов'язки секретаря комітету комсомолу КДП ім. О.М. Горького. Нагородою за сумлінне навчання для Олександра Петровича стало зарахування його у 1977 р. до аспірантури Інституту історії АН УРСР із відривом від виробництва. З 1980 р. – молодший науковий співробітник відділу історії Жовтневої революції й громадянської війни, а з 1984 р. – старший науковий співробітник Інституту історії АН УРСР. У цей час видав першу монографію [2].

Новий етап у професійному житті розпочався у 1994 р., з призначенням виконувача обов'язків заступника директора Інституту історії України з наукової роботи та заступником головного редактора «Українського історичного журналу». З 1999 р. коло обов'язків розширилося, О.П. Реєнта було призначено завідувачем відділу історії України XIX – початку XX ст. Протягом багатьох років спеціалізується на проблемах теорії та методології історичної науки, історіографії, націогенезу і державотворення, соціально-економічного та політичного життя, національно-визвольних і суспільно-політичних рухів у XIX–XX ст., історії церкви та ін [6].

Автор понад 600 наукових публікацій, у тому числі близько 40 індивідуальних і колективних монографій, енциклопедично-довідкових видань, 10 підручників та посібників. Член Спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій Інституту історії України НАН України та ДонНУ. Підготував 30 докторів та кандидатів наук. Голова Експертної ради ВАК України з історичних наук (1997–2001), член президії ВАК України (2009 –2011), Державної атестаційної колегії МОНмолодьспорту України (2011 – по теперішній час), член редакційних рад і редколегій провідних фахових видань і збірників, кількох міждисциплінарних журналів та часописів [5].

Олександр Петрович ініціював науково-методологічний проект «Україна Соборна», очолив однойменний збірник наукових статей. Головний редактор наукового журналу «Краєзнавство», а також наукового часопису «Проблеми історії України XIX – початку XX ст.». З 2005 р. завідує кафедрою всесвітньої історії та методики навчання Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету ім. Г. Сковороди, обраний почесним доктором цього навчального закладу. Також є почесним професором Ізмаїльського державного педагогічного університету, Кам'янець-Подільського національного та Прикарпатського національного університетів. Систематично читає лекції в інших ВНЗ [1].

У січні 2011 р. обраний головою Національної спілки краєзнавців України, є членом Національної спілки журналістів України. Лауреат премії НАН України ім. М.І. Костомарова, Державної премії України в галузі науки і техніки, премії Національної спілки краєзнавців України ім. Дмитра Яворницького. Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня, почесними грамотами Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, відзнаками НАН України, а також орденами та грамотами різних релігійних конфесій, багатьма відомчими відзнаками. Одружений, має двох доньок та двох онучок.

Список використаних джерел та літератури:

1. Реєнт Олександр Петрович // Відділ історії України XIX – початку XX ст. (до 80-ї річниці заснування Інституту історії України НАН України та 25-річчя незалежності України) / Ред. кол.: О. П. Реєнт (голова), О. Ю. Кирієнко (відп. секретар) та ін. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2017. – С. 38-46

2. Лисенко О.Є. До 65-річчя з дня народження голови Національної спілки краєзнавців України, головного редактора журналу «Краєзнавство» Олександра Петровича Реєнта // Краєзнавство. Науковий журнал. – 2014. – №2. – С. 5–13

3. Реєнт Олександр Петрович: член-кореспондент НАН України. Бібліографічний покажчик / уклад.: Л.І. Синявська, О.З. Силка; авт.. вступ. статті О.Є. Лисенко. – К.: Інститут історії України НАН України, 2014. – 140 с.

4. Провідник українського краєзнавства. До 65-річчя Олександра Реєнта // Краєзнавець Прикарпаття. – № 23. – січень-червень 2014. – С. 71–72
5. Будівничий українського краєзнавства (члену-кореспонденту НАН України Олександру Петровичу Реєнту – 65) // Краєзнавець Хмельниччини: науково-краєзнавчий збірник / [гол. ред. Л.В.Баженов]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2014. – Вип. 6. – С.145–146
6. Реєнт Олександр Петрович // Почесні імена України – еліта держави: Довідково-бібліографічне видання. – К., 2013. – Т. 2

Науковий керівник: д.і.н., професор Гоцуляк В. В.

М. М. Попов

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ ХРОНОЛОГІЇ

Історична хронологія є однією з найважливіших дисциплін серед спеціальних галузей історичної науки. На сьогодні, питання розвитку хронології на території України є актуальним, адже воно дає можливість висвітлити теоретичні відомості щодо історичної думки протягом століть. Метою статті буде подання історії появи та розвитку історичної хронології на території України.

Засновником початкових знань з української хронології можна вважати відомого вченого XV століття Юрія Дрогобича (1450 –1494). У своїй праці «Прогностична оцінка поточного 1483 року» (лат. *Iudicium prenosticon Anni MCCCCLXXX III currentis*), він подає фундаментальну інформацію з різноманітних природничих наук. Слід виокремити декілька фрагментів, у яких Ю.Дрогобич з точністю до години та хвилини вираховував час двох послідовних місячних затемнень. Також, ним було подано детальну інформацію про місячні фази впродовж цілого року та інформативні вказівки про видимий рух небесних тіл. Хоча праця Ю. Дрогобича має псевдонауковий «астрологічний» відтінок, її все-таки можна вважати наріжним каменем українських знань з хронології [5].

Більш фундаментальні відомості про хронологію на українських землях з'являються лише наприкінці XVI століття. Яскравим прикладом є праця білоруського панегіриста та перекладача Андрія Римші (1550–1595). У своїй праці «Хронологія» він подає віршоване тлумачення усіх назв місяців старобілоруською (староукраїнською), церковнослов'янською, гебрійською мовами: «Месеца сентебра, по гебрійску елюль, просто вресень. Двадцять четвертого дня місяца сеньтебра дороблен Еросолим, сталася реч добра. августа 1 дня». Праця А. Римші була видана 5 травня 1581 року в Острозі Іваном Федоровим з підзаголовком («которогося месеца што за старых веков дѣло короткое описание»).

Перу Римші також належать декілька перекладів з латинської мови на польську: «*Chronographia, albo topographia, to jest osobliwe a okolne opisanie ziemie swientej...*» (Вільно, 1595) [9, 64-67].

Характеризуючи українську хронологію XVI століття, варто відзначити полемічно-публіцистичну статтю Герасима Смотрицького «Календар римський новий» (1587) [10, 9-11]. У ній, автор критикує та відкидає запровадження католицьким Римом григоріанського календаря на теренах Речі Посполитої. Крім того, Г. Смотрицький зауважує, що проблема у розбіжності дат між юліанським та григоріанським календарями призводить до жорстокої експлуатації працюючого населення, більшість якого є православними. Автор критикує нововведений календар за те, що православних людей змушують працювати на свята (через розбіжність між «григоріанським католицизмом» та «юліанським православ'ям»). Втім, цей твір, як і більшість творів Смотрицького написаний мовою наближеної до народної, задля розуміння тексту різними соціальними верствами. Також, Г. Смотрицький використовує у своїй статті народний гумор та прислів'я, не завжди дотримуючись теологічних аргументів.